

figer det kun for at anføre det ligeoverfor hans Dittinger — er en moralsk Magt. Jeg skal ikke give den høitærede Finantsminister nogen Veiledning om den europæiske Nødvendighed (Hør!); men den europæiske Nødvendighed er Forholdenes Magt, naar Verdensudviklingen eengang bærer Noget i sit Skød, og det er dette, som det er saa saare vanskeligt for et lille Land tilbørligt at modsætte sig. Jeg troer altsaa, at der i Holsteens Forhold til det tydske Forbund ligger en stor Betænkelse ved at indgaae en saadan Toldbeenhed. Jeg vil imidlertid ikke nægte, at dette Forhold stiller sig noget anderledes end andre; jeg troer nemlig, at det for det øvrige Europa har en høj Grad af Interesse, at forhindre en tæt Sammenslutning af Tydskland til en Toldbeenhed. Det har netop vist sig at være i Handelsens Interesse, at man i Wienertractaterne bevarede de frie Stæder, Hamborg og Bremen, og saa fremdeles. Det var netop i Handelsens Interesse, at Samfærdselen mellem Nationerne holdtes fri, og jeg troer, det fremdeles vil være af stor Interesse for de mægtige europæiske Nationer, at bevare denne Tingenes Tilstand, men jeg troer, det vilde være vanskeligt f. Ex. at bevare Hamborg udenfor et tydske Toldforbund, dersom Holsteen gik ind derunder. Jeg troer altsaa, at vi til at have en mulig Toldforbindelse med Holsteen vilde vække mægtige europæiske Interesser for os, der vil gøre sig gjældende for at understøtte vore Bestræbelser, og jeg nægter saaledes ikke, at dette tjener til noget at forringe den i og for sig vægtige Betænkelse, som Hensynet til det tydske Forbund ellers maatte fremkalde.

Der er et Spørgsmaal, som hører herhen, som vistnok er af en mere underordnet Betydning, men som dog ikke er uden al Interesse. Vi have seet af det os forelagte Udkast, dersom vi ikke vidste det før, at Gjennemførelsen af disse Toldsatser i Holsteen berører paa Afsluttelsen af Tractater med Tyrster, der have Enclaver liggende i Holsteen; men er det nu ikke i og for sig en Sag, som fortjener vor Overveelse, at vi, naar disse Tractater blive ændrede ved nye, vilde være bundne i vor Toldudvikling til disse Tractater? Er det ikke af Bigtighed for os, inden vi gaae ind paa

denne Toldbeenhed, at kende den Maade, hvor paa Regjeringen vil frigjøre sig for de Forpligtelser, der efter de ældre Tractater paa hvile den, at vide, om ikke denne Frigjørelse kan skee paa en saadan Maade, at enhver Forandring af vore Toldsatser tillige vil berøe paa Udsalget af Underhandlinger i den Henseende. Denne Betænkelse vil maaskee den ærede Finantsminister allerede nu være istand til at høre; jeg tilstaaer, at jeg hverken er bekendt med, hvorvidt disse Underhandlinger ere, eller hvorledes de egentlig stille sig. Der er fremdeles imod, at denne Toldbeenhed med Holsteen nu skulde træde i Virksomhed, gjort gjældende, at vi derved ligesom lammedes i vor Udvikling, at vi, saalange vi ikke have et Fællesorgan, men Provindsstaaender i Hertugdømmerne og Rigsdag her, vilde være bundne i vor Udvikling, og at det vil være vanskeligt at sætte nogen Forandring igjennem, da der er saa forskellige Magter, der skulle yde deres Bidrag dertil — thi jeg troer, at den ærede Finantsminister med mig vil indrømme, at raadgivende Provindsstaaender ogsaa ere en moralsk Magt; jeg troer, at vi ikke ligefrem kunne tilstedesætte Dnsfer, der fremføres af Befolkningen igjennem disse Organer. Herimod har den ærede Finantsminister vel anført: Ja, men dette Forhold bestaaer jo allerede med Slesvig. I ere — har han sagt — allerede bundne i Evers Udvikling paa Grund af, at der er samme Toldsatser for Slesvig som for Kongeriget, og det vil derfor være en gjensidig Forandring, naar vi herfra foretage Noget i saa Henseende. Ja det er netop det, som de saa klar, vi have levet i denne Forbindelse, have lært os; vi føle stor Ungstselighed fra vor Side for at røre ved Noget, der angaaer Toldvæsenet, netop paa Grund af Forholdet til Slesvig. Det er allerede Tilfældet nu; men endnu mere vil det blive Tilfældet, naar Stænderne vaague af den Dvale, hvori de nu ere sunkne, og det er jo Regjerings Agt, at vække dem af den Søvn, hvori de i flere Aar have ligget. Der er stor Forskiel paa den Indflydelse, som en saadan i Dvale liggende Stænderforsamling udøver, og den Indflydelse, som den udøver, naar den først er bleven kaldt til Live, og dersom det nu for-